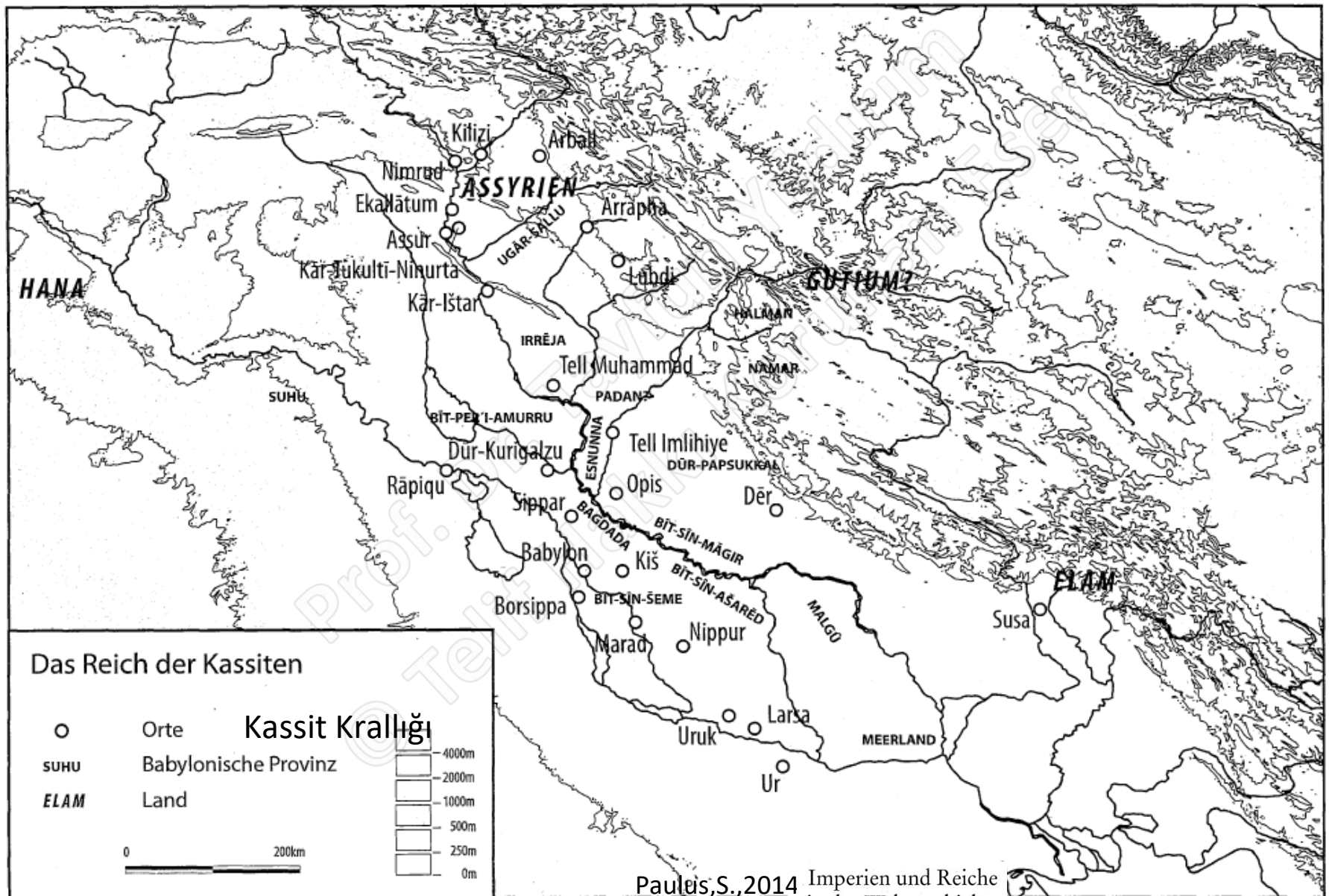

PRT 224 Babil – Asur Arkeolojisi

8. Kaslar(Kasitler), Siyasi Tarih ve Kronoloji

Kasit Kralları ve çağdaşları

TABLE I		ASSYRIA	BABYLONIA	ELSEWHERE
			79. Agum II (Agum-kakrime)	c. 1570 Murshili I
61.	Puzur-Ashur III	?	711. Burna-Buriash I	c. 1510
			712. Kashtiliashu III	c. 1490 Ea-gamil
			713. Agum III	c. 1465 Thutmosis III
69.	Ashur-bel-nisheshu	1419-1411	715. Kara-indash	c. 1415 Amenophis II
			717. Kurigalzu I	c. 1390
			718. Kadashman-Enlil I	c. 1370 Amenophis III
73.	Ashur-uballit I	1365-1330	719. Burna-Buriash II	c. 1350 Akhnaton
			720. Kara-hardash	Tutankhamon
			721. Nazi-Bugash	
74.	Enlil-nirari	1329-1320	22. Kurigalzu II	c. 1335 Hurpatila
75.	Arik-den-ili	1319-1308	23. Nazi-Maruttash	c. 1310
76.	Adad-nirari I	1307-1275	24. Kadashman-Turgu	c. 1290 Urhi-Teshub
77.	Shalmaneser I	1274-1245	25. Kadashman-Enlil II	c. 1275 Hattushili III
78.	Tukulti-Ninurta I	1244-1208	27. Shagarakti-Shuriash	c. 1245
			28. Kashtiliashu IV	c. 1230
			29. Enlil-nadin-shumi	c. 1226 Kidin-Hutrutash
			30. Kadashman-Harbe II	c. 1225
			31. Adad-shuma-iddina	c. 1222
79.	Ashur-nadin-apli	1207-1204	32. Adad-shuma-usur	c. 1200
80.	Ashur-nirari III	1203-1198		
81.	Enlil-kudurri-usur	1197-1193	33. Meli-Shipak	c. 1178
82.	Ninurta-apil-Ekur	1192-1180	34. Marduk-apla-iddina I	c. 1165
83.	Ashur-dan I	1179-1134	35. Zababa-shuma-iddina	c. 1157 Shutrak-Nahhunte
			36. Enlil-nadin-ahi	c. 1155 Kudur-Nahhunte
The Kassite Dynasty:		the pre-Babylon years		1740-1595
		formative years (unification of lower Mesopotamia).		1595-1460
		the Kassites as an international power, I: Egyptian phase		1460-1340
			II: Assyrian-Hittite phase	1340-1230
			III: Assyrian-Elamite phase	1230-1155

Shuppi-
Inliluma I

NUZI

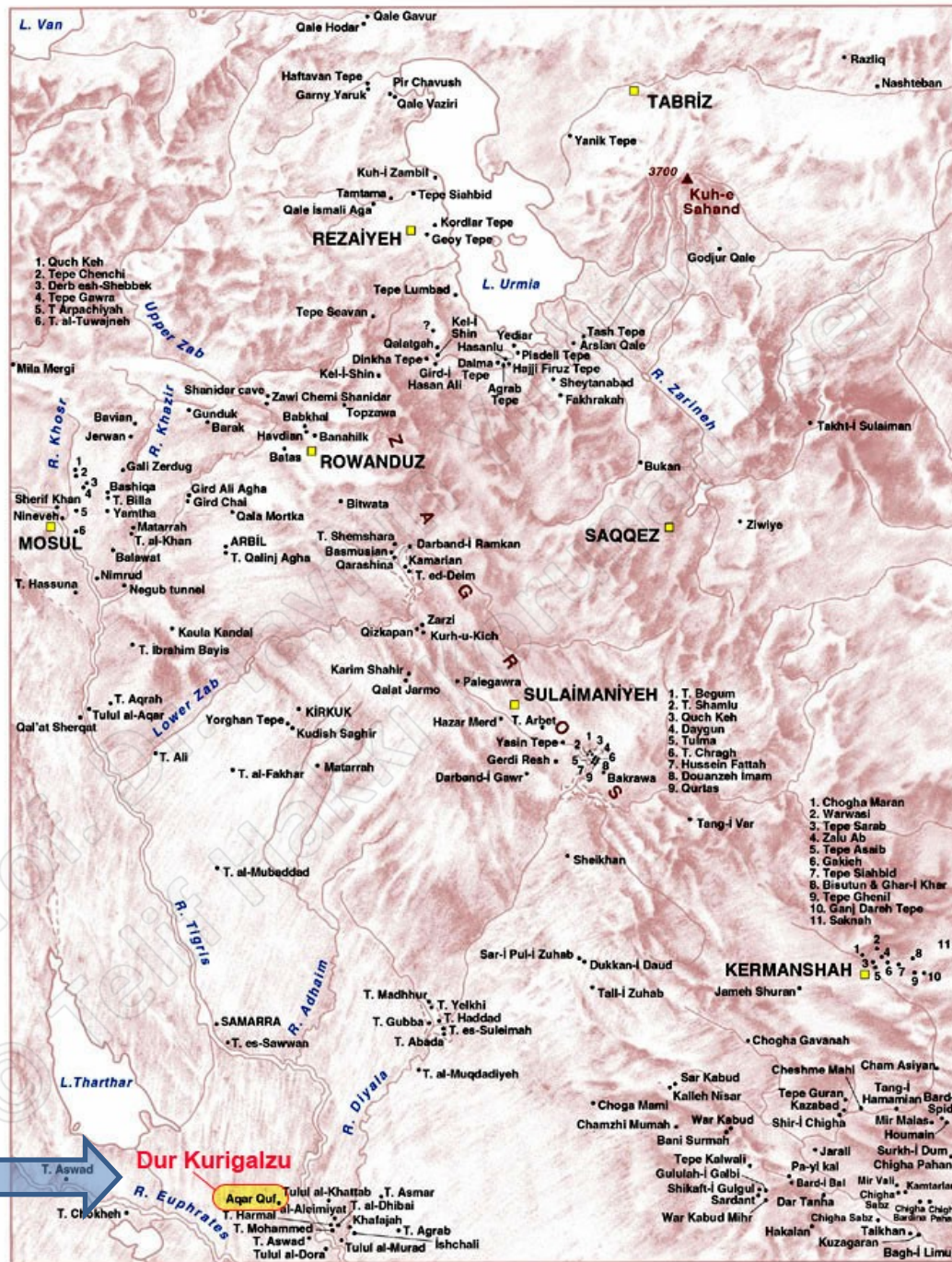
AHLAMU

LURISTAN BRONZES

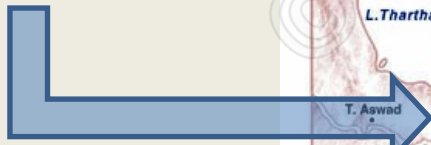
Kasitler (M.Ö.1595-1155)

Babil Kralı Hammurabi'den sonra Babil Ülkesine 16. yüzyılın ortalarından 12. yüzyılın ortalarına doğru Kasit Sülalesi egemen olur. Hititler 1595 yılında Babil'i işgal ediyorlar ve Tanrı marduk'un heykelini Hana'ya götürürler. Hititler bölgede kalmaz ve tekrar Fırat bölgesine çekilirler. Bu arada varlıkları daha Eski Babil Döneminden bilinen ve doğudan geldikleri söylenen Kasitler, yavaş yavaş Güney Mezopotamya'ya hakim olur ve hanedanlık kurarlar. Genelde Kasitlerin kökeninin kuzeydoğudaki Zagroslar olduğu düşünülmektedir. Kasitler, başlangıçta Kuzey Mezopotamya'da küçük gruplar halindedir. Babil ordusunda paralı asker olarak ya da tarlalarda çalışırlar. Nüfusları artınca değişen dengelerden yararlanarak bölgedeki kentleri ele geçirirler. Etkinlikleri Kuzey Suriye'ye kadar yayılmaktadır. Babil kral listesi A'ya göre hanedanlığın süresi 576 yıl 9 ay olarak verilmiştir. Ancak, hanedanlık yaklaşık 400 yıl hüküm sürmüştür. Listelere göre Gandaş, Agum, Kastiliaş, Karaindaş, Kurigalzu, Burna Buriaş, Kadashman Enlil gibi adlar taşıyan 36 kral hüküm sürmüştür. II. Agum zamanına kadar olan erken evrenin kralları hakkında çok az bilgimiz var. Babil'deki listeye göre II. Agum (Agum Kakrime) 10. kral (yaklaşık 1570). Bu çağa ait yazıtlar ışığında Hitit kralı Murşili'nin götürdüğü Marduk ve eşine (Sarpanitu) ait heykelleri geri getirdiği anlaşılıyor. Marduk Babil'in baş tanrısıdır. Daha sonra yaklaşık 1510 yıllarında tahta geçen I.Burna Buriaş zamanında Mısır ve Babil arasındaki ilişkilerin arttığını gösteren veriler, ünlü Tell Amarna arşivlerinden gelmektedir. İki ülke arasındaki ilişkilerin diplomatik ve ticari olduğu anlaşılmaktadır.

15. yüzyıl sonlarında hüküm süren Karaindaş zamanında Mısır ile resmi ve diplomatik ilişkiler sürmeye devam eder. Bu dönemde bölgenin zengin tüccarları Suriye, Doğu Akdeniz, Anadolu ve Mısır ile yoğun ticari ilişkiler içindedir. Babil'in ünlü tekstil ürünleri, Afganistan'ın Badahşan bölgesinden getirilen Lapis Lazuli gibi yarı kıymetli taşlarla birlikte ordunun ihtiyacını karşılayacak atlar Mısır'a gönderilir karşılığında altın ve değerli taşlar alınır. Karaindaş zamanında ticari zenginliğin etkileri mimariye'de yansır. Uruk'ta restorasyon yapılan anıtsal yapılar dışında yeni ve görkemli bir tapınak yapılır. Diplomatik etkinlikler ve geniş ölçekli ticaret II. Burna Buriaş (1359-33) zamanında da devam eder. Bu dönemde hanedanlık Yakın Doğu'nun ana güçleri arasında sıralanmaktadır (bilindiği gibi iki süper güç Hitit ve Mısır'dır). I. Kurigalzu zamanında (yaklaşık 1390) daha büyük inşaat faaliyetlerine girişilir. Özellikle eski Sümer kentlerinde yeni yapılar ortaya çıkar. Diyala yolunun stratejik önemi nedeniyle Bağdat yakınındaki Aqar Kuf (Dur Kurigalzu) yerleşimi kurulur. Yerleşimin heybetli yapısı Ziggurat'tır. Bu görkemli yapı Mezopotamya'ya gelen bazı seyyahlarca Babil kulesi zannedilmiştir. Zigguratın yapımında kullanılan kerpiç aralarındaki saz ve zift tabakaları yeni bir tekniğe işaret etmektedir. Dur Kurigalzu'da gerçekleştirilen kazılar, etkileyici bir sarayın da varlığını ortaya koymuştur. Sarayda duvar resimleri de keşfedilmiştir. I. Kurigalzu zamanında Mısır ile sürdürülen ilişkiler, Kurigalzu'nun kızının III. Amenophis'le evlenmesiyle daha da pekişmiştir. Özellikle Babil'e Mısır'dan getirilen altının miktarı bu evrede hayli fazladır. Böylece Kasitlerin inşaa faaliyetleri de artmıştır. I. Kadaşman-Enlil ve II. Burnaburiaş döneminde yani Amarna Çağı'nda politik evlilikler devam etmiş, karşılıklı ticaret iyice artmıştır. Nippur'da bulunan Orta Babil envanterlerinde

I. Kurigalzu'nun kenti

Dur Kurigalzu

T. Aswad

T. Chokheh

Aqar Qul

Tulul al-Khattab

T. Asmar

T. al-Aleimiyat

T. al-Dhibai

T. Harmal

T. Mohammed

T. Aswad

Tulul al-Dora

Tulul al-Murad

Ishchali

T. Agrab

Khafajah

T. Agrab

Tulul al-Murad

Ishchali

sıklıkla *Kilulu Misri* yani Mısır mücevheratından bahsedilmektedir. Bu evrede hem Mısır hem Asur aynı zaman da Hitite ilişkilerde söz konusudur. Hatti Ülkesindeki I. Şuppiluliuma'nın eşi Tawananna bir Babil Prensesidir.

Amarna Çağı'nın bitmesiyle Babil'in Mısır'la ilişkileri zayıflar ve ibre Asur ve Hatti Ülkesine döner. Orta Asur krallığı, Babil merkezli Kas yayılımına karşı tehdit oluşturur. Asur-Uballit, I.Tukulti Ninurta gibi Asur kralları Babil'e saldırmış ve ele geçirmişlerdir. Güney Mezopotamya'da Kasit egemenliği Şutruk Nahunde isimli Elam kralının saldırılarıyla son bulur. Şutruk Nahunde bu seferler sırasında Güney Mezopotamya'dan bir çok eseri Susa'ya taşır.

Kaslara ait yazılı belgeler Orta Fırat bölgesinde Terqa; Hamrin bölgesinde Tell Mohammed, Tell Imlihiye, Tell Zubeydi ; Sümer ve Babilonya'da Ur, Larsa, Uruk,İsin, Nippur, Babil, Dur Kurigalzu, Sippar ; Suza; Failaka ve Bahreyn'de bulunmuştur. Metinlerin çoğu ekonomik hayatla ilgilidir. Sınır taşı olarakta bilinen Kudurrular, vergi yapılanması ve Kas yönetimindeki taşra idaresine açıklık getirir.

Nippur'dan çıkarılan Kaslara ait yazılı belgelerin çoğunluğu İstanbul, Philadelphia ve Jena'da muhafaza edilmektedir.

**Kasitler zamanında
Güney Mezopotamya ve Hamrin
Bölgesi**

Babylonia
at the time of the
Kassites
13th century BC

THE BRITISH SCHOOL OF ARCHAEOLOGY
IN IRAQ
(GERTRUDE BELL MEMORIAL)

President

THE RIGHT HONOURABLE L. S. AMERY, C.H.

Vice-President

SIR HUGH STONEHEWER BIRD, K.C.M.G.

Founders

THE LATE SIR CHARLES HYDE, BART.

MRS. WILLIAM H. MOORE

THE LATE SIR HENRY WELLCOME

Chairman of Executive Committee

SIR EDGAR BONHAM-CARTER, K.C.M.G., C.I.E.
17 Radnor Place, London, W. 2

Honorary Treasurer

BRIGADIER-GENERAL SIR H. OSBORNE MANCE, K.B.E., C.B., C.M.G., D.S.O.

Honorary Secretary

E. H. KEELING, M.C., M.P.
20 Wilton Street, London, S.W. 1

Editor of 'Iraq'

C. J. GADD, M.A., F.B.A., F.S.A.
The British Museum, London, W.C. 1

1 D10
Bell
p. 19

IRAQ GOVERNMENT EXCAVATIONS AT 'AQAR QŪF
THIRD INTERIM REPORT, 1944-5

By TAHA BAQIR, M.A.
Curator of the Iraq Museum

FIG. 12. Brick inscription, recording the digging of a canal by Kurigalzu

FIG. 13. Fragment of a royal letter addressed to a king of the Elamites

Bir Hitit Kralı na yazılan
Krali mektup parçası

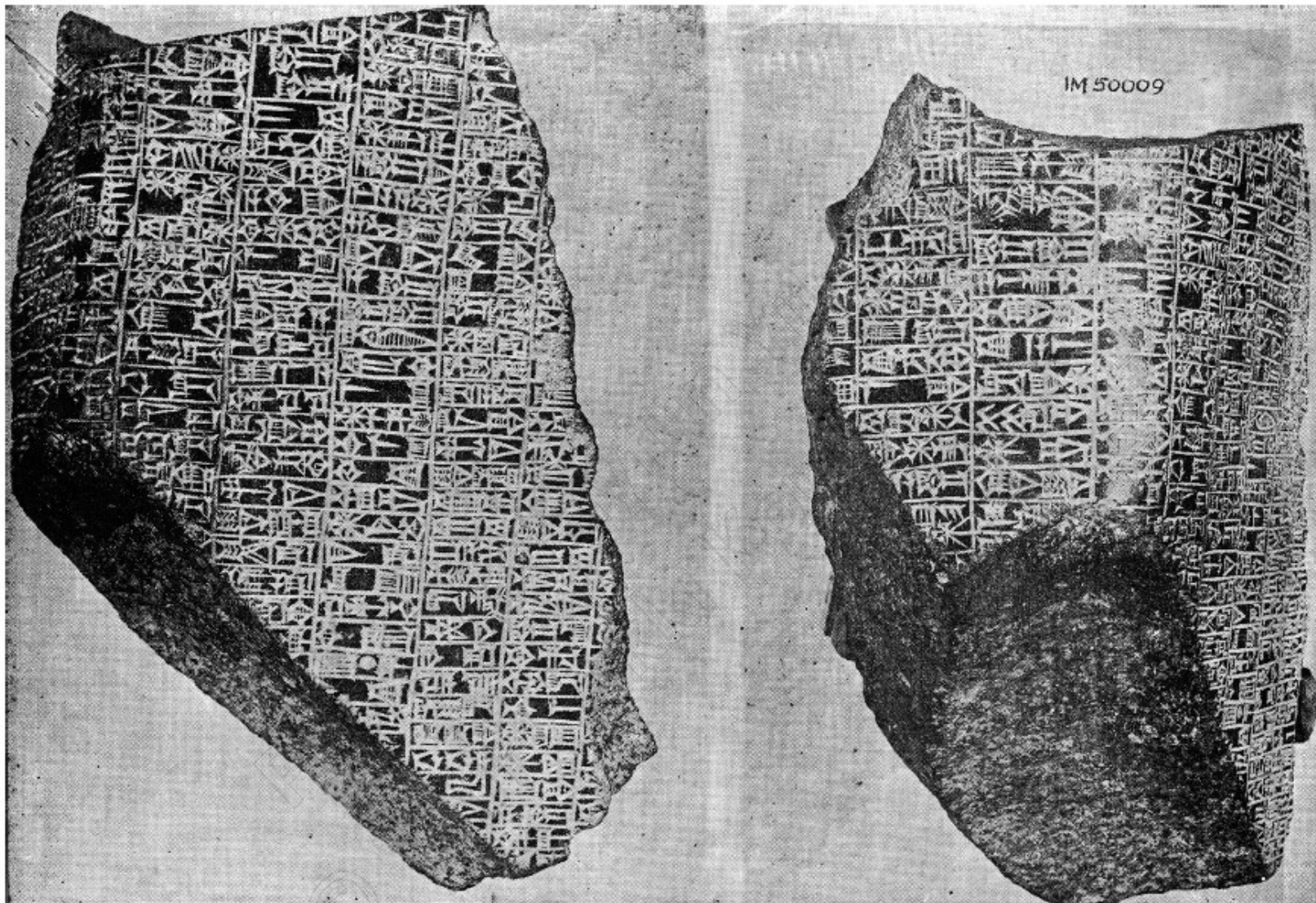

Fig. 4. Fragment A (IM 50009). Reproduced from Kramer and Baqir (1948).

Kral Kurigalzu heykeline ait yazıtlar, Veldhuis, N., JCS 60

Kasit Dönemine ait bir
kudurru (sınır taşı)